

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000474

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кахерська Тетяна Володимирівна

2. Tetiana Kakherska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 011 «Освітні, педагогічні науки»

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Освітні, педагогічні науки

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12237

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35, 14.37.27, 14.01.30

Тема дисертації:

1. Розвиток медіакультури викладачів вищої школи в Україні (кінець XX – початок XXI століття)
2. The development of the media culture of higher education teachers in Ukraine (late 20th – early 21st century)

Реферат:

1. Кахерська Т.В. Розвиток медіакультури викладачів вищої школи в Україні (кінець XX – початок XXI століття). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». – Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Чернігів, 2026. У дослідженні розглянуто розвиток медіакультури викладачів вищої школи в Україні наприкінці XX – на початку XXI століття. Актуальність дослідження зумовлена динамічними процесами цифровізації, інформатизації та модернізації вищої освіти, що потребують оновлення змісту навчання, впровадження інноваційних методів і відповідності глобальним викликам у галузі освіти. У контексті стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та медіаосвіти, а також у зв'язку з процесами реформування освіти зростає потреба у здатності науково-педагогічних працівників ефективно працювати з великими обсягами інформації, оперативно її аналізувати та

застосовувати у професійній діяльності. Ці фактори виступають ключовими детермінантами розвитку медіакультури викладачів вищої школи у процесі формальної, неформальної та інформальної освіти. У роботі представлено цілісний історико-педагогічний аналіз обраної проблеми, на основі якого визначено та обґрунтовано ключові методологічні підходи (системний, порівняльно-хронологічний, синергетичний, діяльнісний) і принципи вивчення досліджуваної проблеми (науковості, неупередженості, всебічності, історизму, єдності історичного та логічного, взаємозумовленості зовнішніх і внутрішніх чинників, наступності, інтеграції теорії з практикою) та наведено характеристику методів здійсненого дослідження. Встановлено, що проблема розвитку медіакультури викладачів вищої школи в Україні є історико-педагогічною та багатоаспектною, що дозволило здійснити систематизацію наявної джерельної бази на п'ять основних груп: перша – законодавчі акти та нормативно-правові документи, що регламентують медіаосвітню діяльність в Україні (закони, нормативно-правові акти, урядові постанови, стандарти та ін.); друга – інформаційно-аналітичні матеріали, що визначають засади розвитку медіаосвіти в Україні (декларації, стратегії, концепції, рекомендації та ін.); третя – офіційні документи міжнародних організацій (Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, Європейського Союзу, Парламентської асамблеї Ради Європи, Ради Європейського Союзу та ін.), на які орієнтується процес медіаосвіти в Україні; четверта – наукові розвідки і дослідження вітчизняних та зарубіжних учених щодо медіаосвіти кінця ХХ – початку ХХІ століття (дисертаційні праці, монографічна література, статті, періодика, наукові збірники з проблеми дослідження та ін.); п'ята – електронна документація офіційних сайтів закладів післядипломної педагогічної освіти, закладів вищої освіти, закладів неформальної освіти, онлайн-порталів і онлайн-платформ щодо розвитку медіаосвіти в Україні. Детальне опрацювання джерел четвертої групи дало змогу виокремити в її межах кілька проблемно-тематичних підгруп: 1) дослідження, присвячені проблемі історії розвитку медіаосвіти; 2) роботи, що фокусуються на питаннях медіаосвіти в рамках міждисциплінарних досліджень; 3) вітчизняні дослідження, які присвячені вивченню історії медіаосвіти в міжнародному контексті (Канада, Велика Британія, Сполучені Штати Америки, Польща та ін.); 4) роботи, які зосереджені на теорії та практиці медіаосвіти, у тому числі на формуванні медіакультури особистості; 5) монографічні та дисертаційні дослідження, які зосереджені на проблемах розвитку медіакомпетентності фахівців, зокрема у педагогічній сфері.

2. Kakherska T.V. The development of the media culture of higher education teachers in Ukraine (late 20th – early 21st century). – Qualifying scientific work on manuscript rights. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the speciality 011 «Educational and Pedagogical Sciences». – Т.Н. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», Chernihiv, 2026. The study examines the development of the media culture of higher education teachers in Ukraine in the late 20th and early 21st centuries. The relevance of the study is determined by the dynamic processes of digitalisation, informatisation and modernisation of higher education, which require updating the content of education, introducing innovative methods and responding to global challenges in the field of education. In the context of the rapid development of information and communication technologies and media education, as well as in connection with the processes of education reform, there is a increasing demand for scientific and educational staff who can work effectively with large amounts of information, analyse it quickly and apply it in their professional activities. These factors are key determinants of the development of the media culture of higher education teachers as they progress through formal, non-formal and informal education. The research article presents a comprehensive historical and pedagogical analysis of the selected issue, on the basis of which key methodological approaches (systemic, comparative-chronological, synergistic, activity-based) and principles for studying the issue under investigation are identified and substantiated (scientific accuracy, impartiality, comprehensiveness, historicism, unity of the historical and logical, interdependence of external and internal factors, continuity, integration of theory and practice) and provides a description of the methods used in the study. It has been established that the problem of developing media culture for higher education teachers in Ukraine is historical, pedagogical and multifaceted, which has made it possible to systematise the available source base into five main groups: the first group consists of legislative acts and regulatory documents governing media education activities in Ukraine (laws, regulatory acts, government resolutions, standards, etc.); the second –

information and analytical materials that define the principles of media education development in Ukraine (declarations, strategies, concepts, recommendations, etc.); the third – official documents of international organisations (the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, the European Union, the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, the Council of the European Union, etc.) that guide the process of media education in Ukraine; fourth – scientific research and studies by domestic and foreign scholars on media education in the late 20th and early 21st centuries (dissertations, monographs, articles, periodicals, scientific collections on the subject of research, etc.); fifth – electronic documentation from the official websites of postgraduate teacher training institutions, higher education institutions, non-formal education institutions, online portals and online platforms on the development of the media education in Ukraine. A detailed analysis of the fourth group of sources made it possible to identify several problem-thematic subgroups within it: 1) studies devoted to the history of media education; 2) works focusing on media education issues within the framework of interdisciplinary research; 3) domestic studies devoted to the history of media education in an international context (Canada, Great Britain, the United States of America, Poland, etc.); 4) works focusing on the theory and practice of media education, including the formation of the media culture of the individual; 5) monographic and dissertation research focused on the challenges of increasing media competency among specialists, especially in the field of education.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Гребеник Т.В. До проблеми розвитку медіакультури викладачів вищої школи. *Věda a perspektivy*. 2022. № 8(15). С. 80–92.
- Гребеник Т.В. Проблеми формування та розвитку медіакультури викладачів вищої школи: історико-теоретичний аспект. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. 2022. № 17. Т. 173. С. 8–14.
- Гребеник Т.В. Аналіз сутності феномену медіакультури особистості в науковому дискурсі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2023. Вип. 91. С. 57п62.
- Кахерська Т.В. Аналіз ініціатив у розвитку системи медіаосвіти викладачів вищої школи України. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2024. Вип. 72. Т. 2. С. 240п247.
- Кахерська Т.В. Періодизація розвитку медіакультури викладачів вищої школи в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) *Вісник науки та освіти. Серія «Педагогіка»*. 2025. Вип. № 1(31). С. 1237п1253.
- Гребеник Т.В. Медіаосвіта викладача вищої школи: надбання й перспективи. *«Сьомі Фльорівські читання» : матеріали науково-практичної конференції (м. Чернігів, 19 листоп. 2021 р.)*. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2021. С. 65–68.
- Гребеник Т.В. Особливості розвитку медіакультури викладачів вищої школи в умовах карантину. *Позиціонування закладу освіти засобами новітніх технологій менеджменту : матеріали Всеукраїнського науково-методологічного семінару (м. Київ – м. Бориспіль 29 жовт. 2021 р.)*. Київ – Бориспіль : ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2021. С. 29–33.

- Гребеник Т.В. Медіаосвіта як засіб захисту від небезпечних впливів інформаційного простору: історія та сучасність. Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю. Шлях до серця дитини в травматичних ситуаціях життя : електронний збірник матеріалів XII Міжнародних і XXIX Всеукраїнських педагогічних читань (м. Чернігів, 30 верес. 2022 р.). Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2022. С. 134–137.
- Кахерська Т.В. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення професійного розвитку викладачів вищої школи в Україні: медіаосвітній вектор. Сучасні проблеми підготовки та професійного удосконалення працівників сфери освіти : електронний збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті академіка Миколи Ярмаченка (м. Чернігів, 7–8 верес. 2023 р.). Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2023. С. 32п34.
- Кахерська Т.В. Медіаграмотність як складова професійної компетентності сучасного викладача вищої школи. «Восьмі Фльорівські читання» : матеріали науково-практичної конференції (м. Чернігів, 17 листоп. 2023 р.). Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2023. С. 74–79.
- Кахерська Т.В. Розвиток медіакультури викладачів вищої школи: нові виклики та можливості. Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кременчук, Обласний коледж «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С. Макаренка» Полтавської обласної ради, 15 берез. 2024 р.). Кременчук : Методичний кабінет, 2024. С. 384п389.
- Кахерська Т.В. Нові вектори розвитку медіаграмотності освітян. Проблеми та інновації професійної і технологічної освіти: реалії, досвід, перспективи : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 7–8 листоп. 2024 р.). Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2024. С. 39п41.
- Кахерська Т.В. Роль медіакомпетентності викладача вищої школи в умовах цифрової трансформації освіти. Міждисциплінарні підходи та педагогічна майстерність у підготовці здобувачів вищої освіти та підвищенні кваліфікації персоналу : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 28 берез. 2025 р.). Чернігів : ПАУ, 2025. С. 182–184.
- Кахерська Т.В. Медіаграмотність як фундамент ефективної освітньої практики: європейські орієнтири розвитку. Європейський досвід освітньої політики в сфері медіаграмотності (European experience of educational policy in the field of media literacy) : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 24 жовт. 2025 р.). Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2025. С. 67п69.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тимошко Ганна Миколаївна

2. Anna N. Tymoshko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0996-6138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Почуєва Ольга Олексіївна

2. Olga O. Pochueva

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6954-5197

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дяченко Марія Дмитрівна

2. Mariia D. Diachenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7250-1371

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Класичний приватний університет

Код за ЄДРПОУ: 19278502

Місцезнаходження: вул. Жуковського, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гергуль Світлана Миколаївна
2. Svitlana M. Gergul

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6207-7236

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринь Олена Володимирівна
2. Olena V. Hryn

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8307-8070

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лілік Ольга Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лілік Ольга Олександрівна

